

4/4/2013

СТРАТЕГИЈА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ГРАДА КРАЉЕВА

2013. – 2020.

СТРАТЕГИЈА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ГРАДА КРАЉЕВА

Садржај

Тим за израду Стратегије социјалне политике града Краљева	Error! Bookmark not defined.
Одлука о усвајању	3
Писмо градоначелника (Нацрт).....	4
Увод.....	5
Преглед методологије.....	6
Анализа стања	7
Општи подаци о граду Краљеву.....	7
Становништво града Краљева.....	7
Главне привредне гране.....	8
Анализа законских оквира	11
Смернице из националних стратегија и политика	13
Смернице из локалних и регионалних планских документа града Краљева.....	17
Социјални профил града	18
SWOT анализа	22
Визија и мисија	24
Принципи социјалне политике града	24
Тематске области	25
Област 1: Социјална инклузија	25
Област 2: Сузбијање сиромаштва	27
Област 3: Социјална заштита	27
Област 4: Развој институционалних капацитета	29
Реализација	30
Смернице за реализацију Стратегије.....	30
Ризици у реализацији.....	31
Инструменти реализације	32
Праћење и оцена реализације	33
Акциони план.....	31
Анекси	42
Списак скраћеница	42
Преглед релевантних институција.....	42
Литература и извори података	43

Преглед графичких прилога:

Графикон 1: Преглед кретања броја породица оптерећених различитим формама дисфункције 19

Графикон 2: Преглед кретања броја малолетних и млађих лица починилаца кривичних дела на територији града Краљева 20

Графикон 3: Преглед кретања броја деце смештене у хранитељске породице 21

Графикон 4: Преглед кретања броја одраслих и старијих лица смештених у установе социјалне заштите 21

Одлука о усвајању

На основу члана 32. тачка 6, у вези члана 66. став 3. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07), члана 26. тачка 9. и члана 121. став 1. Статута града Краљева ("Службени лист града Краљева", број 4/08, 19/12),

Скупштина града Краљева, на седници одржаној дана 3.4 и 5. јула 2013. године, донела је

О Д Л У К У

О УСВАЈАЊУ СТРАТЕГИЈЕ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ГРАДА КРАЉЕВА ЗА ПЕРИОД ОД 2013-2020. ГОДИНЕ

Члан 1.

Усваја се Стратегија социјалне политике града Краљева за период од 2013-2020. године.

Члан 2.

Саставни део ове одлуке је Стратегија социјалне политике града Краљева за период од 2013. до 2020. године.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу града Краљева".

СКУПШТИНА ГРАДА КРАЉЕВА

Број: 011- 66 /2013-III

Дана:5. јула 2013. године

Председник
Скупштине града Краљева
Сретен Јовановић, с.р.

Писмо градоначелника

Краљево, марта 2013.

Поштовани суграђани,

У условима када привредно – економска кретања отежавају услове живота већине грађана у Републици Србији, а полазећи од још теже ситуације у нашем Граду, град Краљево је посебну пажњу посветио бризи о оним нашим суграђанима који су том ситуацијом највише погођени. Због тога је Скупштина града усвојила Стратегију социјалне политике која, за период од 2013. до 2020. године, дефинише приоритетне области, циљеве, мере и активности у функцији повећања социјалне сигурности и помоћи онима који нису у ситуацији да обезбеде социјални минимум неопходан за егзистенцију, било личну или породичну.

Стратегија социјалне политике треба да нас усмери ка активностима које ће допринети:

- Делотворном укључивању свих рањивих група становништва у друштвени живот Града
- Ефикасном сузбијању сиромаштва и
- Одговарајућој социјалној заштити оних којим је то најпотребније

Реализација Стратегије социјалне политике је одговорност свих релевантних градских институција, али је добродошао допринос и свих осталих организација, како привредних тако и организација цивилног друштва, које могу својим деловањем да помогну у стварању сигурније будућности за све оне којима би, без наше помоћи, будућност била много неизвеснија. То ће нам омогућити да се и у овој значајној области успешније уклопимо у савремене европске и светске токове.

Верујем да ћемо заједно, полазећи од опредељења датих у Стратегији социјалне политике, моћи да олакшамо живот оним нашим суграђанима који то не могу сами и да им помогнемо да се што боље укључе у живот заједнице, јер ће то допринети квалитетнијем животу свих нас.

Захваљујем на вашој свесрдној подршци и сарадњи у реализацији постављених циљева у области социјалне политике и надам се да ћемо у сарадњи остварити жељене циљеве.

ГРАДОНАЧЕЛНИК КРАЉЕВА

Драган Јовановић

Увод

Област социјалне политике и социјалне заштите у Србији се, из много разлога, сматра делатношћу са изразитим и комплексним проблемима и изазовима за реформу и унапређење, а посебно су са тим суочене локалне самоуправе и локалне институције. Стални захтеви наметнути стагнирајућим економским и друштвеним развојем и последицама транзиције и приватизације, првенствено се односе на унапређење услуга, проширење обима и врсте, као и повећање доступности услуга, само су мали део изазова са којима се суочавају локални актери у сфери социјалне политике.

Социјална политика је широка и разнолика област јавне политике чији је основни циљ да обезбеди економски одржив, а истовремено социјално прихватљив ниво заштите од разних видова друштвених и индивидуалних штетних ефеката на све чланове друштва и да на тај начин промовише једнакост, друштвену кохезију и укључивање. Социјална политика је шири појам од социјалне заштите и у себи садржи неколико кључних сектора (секторских политика): тржиште рада и политика запошљавања, пензиони систем, становање, систем социјалне заштите, образовање и здравство.

Социјална заштита подразумева систем економских, политичких, правних и свих друштвених социјално-институционализованих мера и активности чији је циљ превенција узрока могућих индивидуалних социјалних случајева и групних социјалних проблема, као и обезбеђење услова за одговарајуће институционализоване интервенције у случајевима када је онемогућено успешно лично и социјално функционисање. Социјална заштита укључује и организован систем разноврсних услуга на нивоу државних, јавних, приватних и других социјалних или социјално-хуманитарних служби и институција, као и невладиних организација, црквених удружења, као специфичних локалних облика међусобне подршке и помоћи грађанима.

Промене у глобалној економији, са једне стране и демографске промене, са друге стране, имале су снажан утицај на социјалну политику савремених друштава. Нова социјална политика почива на идеји да је појединац одговоран за сопствено благостање. Улога државе је да помогне или да подстакне развој потенцијала сваког појединца. Држава се преусмерава са „пасивних политика“, чији је циљ био да се одржи друштвено прихватљив ниво прихода или смање неједнакости, на „активне политике“, које теже изградњи капацитета, одговорности и мотивације појединца.

Нови трендови уводе квази-тржишни модел пружаоца и „корисника“ услуга којим се социјална политика готово измешта из сфере политичко - друштвене динамике и солидарности, у тржишни модел у коме се социјална услуга третира као производ.

Планирање социјалне политике и развоја социјалних услуга на нивоу локалне самоуправе базира се на комплексној анализи локалног друштвеног и економског стања у контексту укупног окружења, идентификацији кључних узрока и последица друштвено-економских кретања у сфери социјалне политике и јасном дефинисању даљих праваца деловања, уз мобилизацију свих релевантних актера социјалне политике.

Полазећи од потребе да услови за реализацију социјалне политике буду што стабилнији, Стратегија социјалне политике града Краљева дефинисана је за период од 2013. до 2020. Године.

Преглед методологије

Примењени методолошки приступ се заснива на већ устаљеној пракси у граду Краљеву и великом броју локалних самоуправа у Србији у изради стратешких и планских аката, а који је произашао из изазова развоја локалних самоуправа и потребе да се примене савремени трендови у планирању. Концепт потенцира примену стратешког приступа у управљању локалном самоуправом и директно доприноси:

- успостављању континуираног планирања и дијалога на реализацији развојних циљева у области социјалне политике и другим областима од значаја за град Краљево,
- стварању институционалних оквира за реализацију стратешких документа,
- ефикасној и делотворној примени документа, остварењу заједнички дефинисаних циљева, као и континуираном праћењу и оцени постизања развојних циљева.

Основни методолошки принципи израде Стратегије социјалне политике града Краљева су:

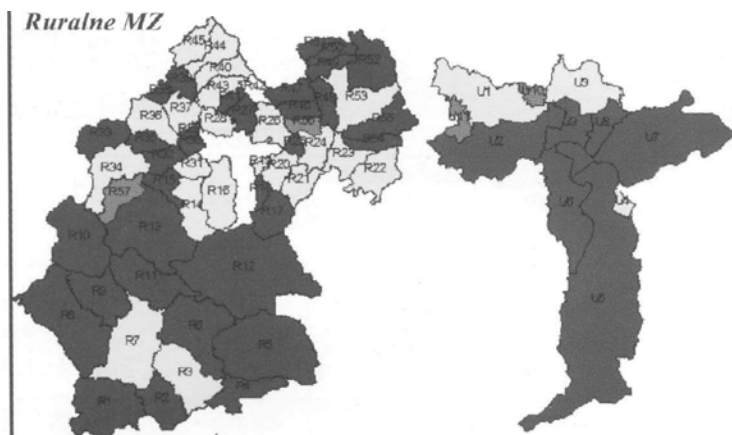
- Поштовање законских и институционалних оквира за израду Стратегије социјалне политике, као и за област социјалне заштите
- Поштовање обавеза који су дефинисане стратешким документима вишег нивоа
- Коришћење свих отворених могућности који нису експлицитно дефинисани законима, а које дају простор општинама и градовима да максимално искористе своју аутономију да планирају и управљају развојем социјалних услуга
- Поштовање свих начела одрживог развоја
- Учешће и подршка политичког руководства града у изради Стратегије социјалне политике
- Активно учешће цивилног друштва у фазама израде односно примена партиципативних приступа и методологија у изради, усвајању и примени Стратегије (невладине организације, удружења грађана, представници привредног сектора, неформалне групе грађана, итд)
- Подршка примени планског приступа у развоју социјалне политике и повезивању Стратегије социјалне политике са другим планским активностима у граду

Анализа стања

Општи подаци о граду Краљеву

Град Краљево је центар Рашког округа, простире се на површини од 1,530 км² са преко 120 км у пречнику и позициониран је на 180 километара јужно од Београда. Гео-стратешки положај Краљева је веома повољан, са значајним природним ресурсима и представља центар југозападне Србије, у коме се укрштају важне путне и железничке саобраћајнице. Град се налази у котлини окруженој планинама Гоч (1124м), Столови (1356м), Троглав (1177 м), Чемерно

(1579м), Котленик (790м) и Гледићке планине (922м), кроз коју протичу три реке: Ибар, Западна Морава и Рибници. Краљево је окружено бањама: Матарушка, Богутовачка, Сирчанска, Витановачка и Врњачка.

Подручје града Краљева обухвата 84 катастарске општине и 68 месних заједница (8 градских и 60 приградских и сеоских месних заједница) са 25 месних канцеларија. На територији града Краљева налазе се 92 насеља чија је просечна величина 16,6 км².

Становништво града Краљева

На подручју града Краљева живи 125.448 становника у 41.899 домаћинстава (према попису из 2011).

Краљево је током деведесетих година, након масовних егзодуса Срба из Хрватске и са Косова и Метохије и осталих подручја бивше Југославије захваћених ратом, прихватило око 25.000 избеглих и интерно расељених лица.

По званичном статистичком податку из пописа 2011. године, у Краљеву живи 1.266 припадника Ромске популације. Овај податак не одговара реалном стању, јер се процењује да их има око 1.900, а у статистици се оправдава тиме што су се многи Роми изјашњавали као припадници других нација.

Према подацима пописа из 2011. године, просечна старост становништва је 42,3 година, а укупан број пензионера је 33.391 (фебруар 2013.).

Укупан број становника старијих од 65 година, према подацима пописа из 2011. износи 22.841, односно 18,2% од укупног броја становника, што указује да нема великих промена у старосној структури.

Образовна структура становништва Краљева, према попису из 2011. године, је следећа:

Врста образовања	Број	%
Високо образовање:	9.326	8,77%
Више образовање	5.955	5,60%
Средње образовање:	53.137	49,95%
Основно образовање:	22.631	21,28%
Непотпуно основно образовање	12.344	11,57
Без школске спреме	2.959	2,78%
Непознато	380	0,36%

Главне привредне гране

Пољопривреда

На подручју града Краљева највећи удео у површини, 47,4% имају пољопривредни ресурси, затим следе шумски ресурси са 46,8% и остали ресурси са 5,8%. Пољопривреду Краљева одликује разноликост производних ресурса који се огледају у умерено-континенталној клими, добром водном режиму и постојању различитих типова земљишта, што су битне претпоставке за успешну пољопривредну производњу.

Пољопривредно земљиште углавном је у приватном поседу и укупна површина износи 71.795 хектара. Од ове површине 27,48% отпада на ливаде, 32,91% на пашњаке, 31,7% на оранице и баште и 9% на воћњаке.

Пољопривредом се бави мање од 10 % укупног становништва, а резултати изнад просека Србије, забележени су код просечног броја стоке на 100ха пољопривредног земљишта, производњи воћа и грозђа и шумских ресурса.

Индустрија

Према подацима Агенције за привредне регистре из 2010. године, у Краљеву послује 1.128 привредних друштава и 533 предузетника (податак преузет са сајта града Краљева).

Највећи утицај на привредна кретања на територији града Краљева остварују делатности трговине и прерађивачке индустрије. То су уједно и сектори у којима послује највећи број предузећа на територији града Краљева. У области трговине активно је 410 предузећа или 36,35%, а у области прерађивачке индустрије 277 предузећа или 24,56%.

До пре неколико година Краљево је било познато по тешкој индустрији („ФВК“, „Магнохром“). Обзиром да су ова два предузећа продата путем тендера, то је за последицу имало велики број

вишкова радне снаге, што је нарочито повећано након поништавања уговора о приватизацији "Магнохрома".

Данас, најзначајнији носиоци индустријске производње у Краљеву су: "Амига", "Радијатор" и "Техноград – инжењеринг".

Погодности за развој индустрије су: изграђени производни капацитети, изграђена инфраструктура, добра сировинска основа, као и саобраћајна повезаност регионалним и магистралним саобраћајницама.

Дрвна индустрија је, традиционално, развијена привредна грана. Подручје Краљева располаже са више од 70.000 ха шуме, дрвном масом од више од осам милиона кубика и годишњим прирастом од више од 100.000 м³ дрвних сортимената. Постоје значајни капацитети за примарну и финалну прераду дрвета.

Према броју запослених, највећи проценат - чак 64%, је оних предузећа која имају до 10 запослених и оних која имају до 50 запослених – 12%. Предузећа која имају до 500 запослених има 3%, а оних која запошљавају више од 500 радника чине само 0,35%

Туризам

Услови за развој туризма на подручју града Краљева су веома повољни, укључујући и природне и културно историјске ресурсе. Краљево је окружено бројним бањама, планинама, културно-историјским споменицима и манастирима средњовековне Србије.

На петом километру од града налази се и Манастир Жича (XIII век), а нешто даље је и град Маглич, једно од најбоље очуваних средњовековних утврђења. Недалеко од Ушћа, на десној обали реке Студенице, на шумовитим падинама Радочела налази се и манастир Студеница (XII век).

По својој лековитости чувене су Матарушка и Богutowачка бања, као и Сирчанска и Витановачка бања са испитаним изворима термалне и минералне воде, што све чини значајан потенцијал за развој бањског туризма.

Велики туристички потенцијал у краљевачкој општини лежи на обронцима Гоча, Столова, Радочела, Троглава и Чемерна. Преко 80 % свих туристичких посета општини Краљево реализоване су на планини Гоч, који се налази на 30 километара од града.

У Краљеву се одржава више туристичких, културних и спортских манифестација од којих је најпознатија туристичко спортска манифестација „Весели спуст“ која је, уз сплаварење од средњовековног града Маглича до Краљева, јединствена атракција у овом делу Србије и све више има међународни карактер. Осим тога, одржавају се и манифестације: Ауто-мото трке "Награда Краљева", Студеничка ликовна колонија, Дани јоргована, Цезибар фестивал итд.

Јавни сектор

На територији града постоји 7 јавних и јавно-комуналних предузећа, као и 12 јавних установа чији је оснивач Општина.

Краљево има 23 основне, 9 средњих школа, Машински факултет и неколико одељења високошколских установа.

На подручју града деца су збринута у објектима предшколске установе „Олга Јовичић Рита“ и у организованом полудневном боравку деце. Предшколска установа има 11 објеката целодневног боравка, девет у граду, један у Матарушкој Бањи и један у Ушћу. Укупан капацитет предшколске установе је 2.879 деце, што је још увек недовољно у односу на реалне потребе, јер је 251 дете уписано преко капацитета и још 101 дете на чекању због препуњености капацитета.

Град има две установе социјалне заштите, Центар за социјални рад и Геронтолошки центар у Матарушкој Бањи.

На подручју град Краљева постоје следеће здравствене институције: Здравствени центар Студеница са око 600 постеља (који је био тешко оштећен у земљотресу из новембра 2010.), Завод за заштиту здравља, Апотекарска установа и Завод за специјализовану рехабилитацију „Агенс“ у Матарушкој Бањи.

Национална служба за запошљавање има филијалу у Краљеву која покрива општине Краљево, Рашка и Врњачка Бања.

Невладин сектор активан је и присутан са преко 110 регистрованих удружења грађана, са различитим нивоом ангажовања и областима деловања.

Фактори који утичу на социјалне потребе

Кључни фактори који утичу на социјални профил и социјалне потребе произилазе из демографских кретања, положаја, величине и распореда насељених места, стања локалне економије и великог броја избеглих и расељених лица која су сметена на територији општине Краљево.

Град Краљево је, територијално, највећа јединица локалне самоуправе у Србији са 92 насељена места. Статистички подаци о бројном кретању становништва у насељеним местима на територији Града указују на велике неравномерности и осцилације и да се велики број насељених места одликује негативним трендовима што указује на висок степен миграција из руралних насеља ка градској средини и из града ка већим економским центрима. У последњих 10 година приметан је и негативна тренд стопе природног прираштаја са -2,7 (2000 година) до -5,8 (2010. године). Миграције и негативан природни прираштај указују на старење становништва, а посебно у руралним срединама и повећање потреба за услугама социјалне заштите усмерених на старе. Изразито велики број насељених места и висок степен разуђености указује на проблеме са физичком доступношћу јавним сервисима и комуналним услугама укључујући и услуге у области социјалне заштите.

Просечна нето зарада у јануару 2013. године износила је 33.667 динара, што је испод просека Републике Србије (39.197 динара у јануару 2013.).

Транзиција није дала добре резултате, и приватни сектор није довољно развијен у области производње и више је окренут пружању услуга и трговини.

Низак ниво запослености (25.197 запослених у 2012.) утиче на повећање потреба за социјалном заштитом.

Што се квалификационе структуре тиче, највећи број незапослених је IV степена стручности. Такође је интересантно увећање броја високообразованих лица у укупном броју незапослених, што у протеклим годинама није био случај. Разлог за то је престанак рада великог броја радника који су технолошки вишак.

По подацима из јануара 2013. године, на евиденцији Националне службе за запошљавање филијала Краљево, било је укупно 14.210 регистрованих незапослених лица и они чине 11,52 % у односу на укупан број становника града. Према подацима Републичког завода за статистику, у 2012. години у друштвеном сектору радило је 17.957 лица, а у приватном сектору 7.240. У односу на претходни период, број запослених у друштвеном сектору се смањио за 88 лица, а у приватном је дошло до смањења броја запослених за 900 лица. Број запослених (25.197) чини 20,08% од укупног броја становника града .

Значајан фактор утицаја је и број расељених и избеглих лица досељених на територију града, који је тешко прецизно одредити, али на основу процене Повереништва за избеглице у Краљево, на подручју Града се налази око 25.000 избеглих и интерно расељених лица. Затварање колективних центара и овако велики број избеглих и интерно расељених лица указује на посебну проблематику ове популације из перспективе њихове инклузије, потреба за услугама социјалне заштите и остваривања осталих права према међународним конвенцијама и уговорима.

Анализа законских оквира

Позитивно законодавство релевантно за област социјалне политике и заштите, како на државном тако и на локалном нивоу, у Републици Србији обимно је и обухвата следеће законе:

- Закон о социјалној заштити
- Закон о социјалном становању,
- Породични закон
- Закон о здравственој заштити
- Закон о пензијском и инвалидском осигурању
- Закон о здравственом осигурању
- Закон о основама система образовања и васпитања
- Закон о младима
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица
- Закон о равноправности полова
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености
- Закон о избеглицама
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом
- Закон о заштити података о личности и Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја
- Закон о општем управном поступку као процесни закон

Најважнија установа социјалне заштите на локалном нивоу и један од најважнијих инструмената за вођење социјалне политике локалне самоуправе је Центар за социјални рад (ЦСР).. Сви грађани којима је потребан неки облик социјалне заштите морају да се обратe Центру, а сви државни органи и органи локалне власти, као и здравствене и образовне установе, обавештавају Центар када наиђу на особу којој је потребна помоћ друштва. У многим прописима Центар се, иначе, назива органом старатељства.

Према **Закону о социјалној заштити**, као кључном пропису у овој материји, јединице локалне самоуправе - општина односно град (ЈЛС) за делатности социјалне заштите имају право да саме оснивају установе или их могу поверити другима. Штавише, Центар за социјални рад (ЦСР) једино може бити основан од стране ЈЛС и та установа се може основати за територију једне или више ЈЛС. Истовремено, надлежни орган сваке ЈЛС мора утврдити Програм унапређења социјалне заштите (ПУСЗ) за своју територију. Сам ЦСР има широке надлежности, законом прецизиране, у провођењу поступка за коришћење услуга социјалне заштите и одлучује о правима на разне облике материјалне подршке (новчана социјална помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица итд.). Поред тога, ЈЛС може предвидети и друге врсте материјалне помоћи грађанима на својој територији (нпр. јавне кухиње). ЦСР се, првенствено, финансира из буџета Републике, а Закон прецизира која права и услуге се финансирају из буџета ЈЛС.

Законом о социјалном становању утврђено је да ЈЛС доноси локалну стамбену стратегију у складу са Националном стратегијом социјалног становања и планира буџетска средства за њено спровођење. ЈЛС прописује услове и мерила за решавање стамбених потреба, а може и да оснује непрофитну стамбену организацију ради обезбеђивања услова за социјално становање и коришћење средстава за те намене („стамбена агенција“).

Породични закон је изузетно важан, јер регулише комплетну материју породично-правних односа и заштите права проистеклих из истих. Овде је посебно наглашена улога ЦСР, као органа старатељства. Центар има значајна овлашћења у породично-правној заштити, било као орган који самостално спроводи одређене поступке и доноси одлуке, било као саветодавни орган надлежног суда који решава, у парничним или ванпарничним поступцима, у породично-правним стварима односно као орган који има право да буде странка у поступку у таквим поступцима.

Закон о здравственој заштити регулише друштвену бригу за здравље и на нивоу општине односно града. ЈЛС може донети посебне програме ЗЗ, за које није донет посебан програм на републичком нивоу, у складу са својим потребама и могућностима. Одређену врсту здравствених установа оснива локална самоуправа (Дом здравља и апотека) и то у складу са Планом мрежа установа који доноси Влада.

Закон о основама система образовања и васпитања – оснивање одређене врсте установе која обавља делатност образовања и васпитања у надлежности је и јединице локалне самоуправе. Ради се о предшколским установама и основним школама, која ЈЛС оснива у складу са Актом о мрежи таквих установа. Акт доноси Скупштина ЈЛС, на основу критеријума које утврди Влада (а за основне школе и уз сагласност Министарства просвете). ЈЛС може самостално или у сарадњи са другим ЈЛС основати Центар за стручно усавршавање, у складу са законом којим се уређују јавне службе. Инспекцијски и стручно-педагошки надзор над радом установе, као поверени посао, обавља општинска односно градска управа. Више ОУ може организовати заједничко вршење инспекцијског надзора – заједничку просветну инспекцију.

На основу **Закона о младима** јединица локалне самоуправе је дужна да ради реализације Националне стратегије за младе утврди локални акциони план за спровођење Стратегије и да у свом буџету обезбеди средства за реализацију плана. Такође, ЈЛС може основати Канцеларију за младе, ради обезбеђења услова за активно укључивање младих у живот и рад друштвене заједнице. Таква канцеларија финансира се из буџета ЈЛС. Надлежни орган ЈЛС одређује услове доделе средстава из свог буџета односно одобравања и праћења реализације пројеката за задовољавање потреба младих на свом подручју.

Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица - даје Центру за социјални рад („орган старатељства“) улогу саветодавца суда у кривичним поступцима против малолетника односно улогу надзора над извршавањем различитих васпитних мера и других кривичних санкција изреченим од суда.

Закон о равноправности полова налаже поштовање уставних и међународних стандарда и од стране органа ЈЛС.

Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености даје могућност ЈЛС да оснују Локални савет за запошљавање (за подручје једне или више општина). Такође, ЈЛС може усвојити Локални акциони план за запошљавање. Он мора бити усаглашен са Националним акционим планом за запошљавање, који је основни инструмент активне политике запошљавања и усаглашен је са Националном стратегијом за запошљавање. Као једну од мера активне политике запошљавања надлежни орган ЈЛС може утврдити делатности, критеријуме и средства за спровођење јавних радова од интереса за ту територију. Програми и мере активне политике запошљавања финансирају се и из средстава ЈЛС.

Закон о избеглицама поред Комесаријата као посебне државне организације, утврђује и за ЈЛС одређена права и обавезе у обезбеђивању збрињавања и помоћ у интеграцији и повратку избеглица. Тако ЛСУ образује посебна тела ради обављања организационих и других послова везано за избеглице на својој територији, а уз прибављено мишљење Комесаријата одређује и лице за одржавање везе са истим и обављање одређених послова за њега („повереник за избеглице“). ЈЛС учествује, у сарадњи са органима РС и домаћим и иностраним донаторима, у решавању стамбених потреба избеглица, у процесу њихове интеграције. Такође, Центар за социјални рад сарађује са Комесаријатом у смештају посебно рањивих категорија избеглица (стара, инвалидна и болесна лица; малолетници без родитељског старања).

Смернице из националних стратегија и политика

На републичком нивоу је усвојен велики број стратешких докумената којима се директно или индиректно дефинишу стратешке смернице и социјалне политике али је веома мали број националних стратегија у којима се препознаје улога и одговорност локалне самоуправе и локалних институција у реализацији политика, активности и пројеката дефинисаних овим документима.

Стратегија одрживог развоја Републике Србије 2007-2017 дефинише одрживи развој као: „Спречавање стварања новог сиромаштва услед реструктурирања привреде омогућавањем угроженим категоријама да искористе предности нових привредних шанси, и одржање и унапређење мреже социјалне сигурности за најугроженије групе, посебно у најнеразвијенијим

областима, кроз ефикасну примену постојећих и осмишљавање нових програма, мера и активности.“ Стратегија прецизира неопходност унапређења степена социјалне сигурности, кроз модернизацију система социјалне сигурности и обезбеђивање њеног минимума за све чланове друштва, уз јачање одговорности појединца, стварање финансијски одрживог система социјалног осигурања.

Стратегијом развоја социјалне заштите дефинисани су принципи, циљеви, мере, активности и механизми који доприносе реформским процесима у области социјалне заштите. Према Стратегији, област социјалне заштите је усмерена ка побољшању социјалног статуса грађана на личном, породичном и ширем социјалном плану. Ефикасан систем социјалне заштите треба да одговори на потребе грађана у новим околностима и да подржава рањиве и маргинализоване појединце и групе којима је неопходна организована помоћ заједнице и државе, као и грађане који нису у стању да учешћем у економској активности обезбеде своју егзистенцију.

Основни правци реформи су: дефинисање развојне политике социјалне заштите у складу са другим системима, секторима и делатностима на свим нивоима, унапређење законских оквира и њихово усаглашавање са прописима ЕУ, децентрализација система социјалне заштите и децентрализација надлежности и средстава укључујући и развој механизма за учешће грађана и корисника у процесима одлучивања, обезбеђивање ефикаснијих материјалних услуга и квалитетнијих услуга у социјалној заштити и јачање професионалних капацитета запослених у социјалној заштити.

Улога локалних самоуправа и сарадња која се очекује на локалном нивоу се односи на активно укључивање у креирање социјалне заштите на локалном нивоу, издвајање адекватних средстава за социјалне програме и развој социјалних услуга на основу утврђених оквира и критеријума на локалном нивоу, дефинисање улоге, обавеза и одговорности локалних актера у реформи и реализацији социјалне заштите на локалном нивоу (органи локалне самоуправе, центар за социјални рад, друге установе социјалне заштите, невладиних организација и др.) и координише активности везане за утврђивање потреба и капацитета локалне заједнице.

Обавезе и улога локалне самоуправе су дефинисане у оквиру посебних и појединачних циљева реформе и мера и механизма за остварење циљева. Посебно је истакнута улога локалне самоуправе у остварењу циљева који се односе на унапређење заштите најсиромашнијих и ефикасније материјалне помоћи у смислу ојачавања постојећих служби социјалне заштите и обједињавања њихових активности на локалном нивоу и формирања јединствене евиденције материјалних давања. Затим, у погледу остварења циљева који се односе на развијање мреже услуга у заједници, успостављање интегралног приступа и идентификацији потреба у планирању услуга и увођење система квалитета у социјалну заштиту у смислу доношења протокола о сарадњи на локалном нивоу за процену и задовољење потреба посебно рањивих група, израду стратешких и акционих планова услуга, формирање локалних савета за социјална питања, формирање јединствене базе података која омогућава праћење потреба, услуга и исхода и унапређење материјално-техничких, кадровских и инфраструктурних услова рада. Улога локалне самоуправе се огледа и у активностима које доприносе остварењу циљева везаним за територијално и функционално доступне услуге у погледу развоја услуга у локалној заједници кроз доношење локалних аката из надлежности локалне самоуправе којима се утврђују додатна права, као и ближи услови и врсте услуга којима се задовољавају све потребе грађана, развој услуга и служби за подршку природној породици, развој услуга различитих облика смештаја у другу породицу, развој установа малих смештајних капацитета за недостајуће услуге за збрињавање корисника, стварање

услова за коришћење постојећих услуга у локалној заједници које треба да буду инклузивне за све осетљиве групе, увођење 24-часовног дежурства за неодложне интервенције у центрима за социјални рад, оснивање и подршка СОС (SOS) служби и организовање службе прихвата на локалном нивоу. У складу са новим трендовима и политикама локалне самоуправе су у обавези и да израде средњорочне и појединачне планове трансформације локалних установа социјалне заштите.

Национална стратегија за смањење сиромаштва као основне правце смањења сиромаштва дефинише динамичан и интензиван економски развој са акцентом на отварање нових радних места, превенцију појаве новог сиромаштва и ефикасну примену и праћење постојећих програма и припрему и реализацију нових програма усмерених ка потребама угрожених и сиромашних група као и становништву економски неразвијених подручја.

У сегменту економског развоја и отварања нових радних места, на нивоу јединица локалне самоуправе се предвиђају активности којима градови и општине могу да створе повољну климу за инвестиције и развој приватног сектора: израда и ефикасно спровођење просторно-планске документације и програма уређења грађевинског земљишта, развој инфраструктуре, формирање и ажурирање катастра непокретности и катастра инфраструктуре, формирање јединица за подршку развоју малих и средњих предузећа, успостављање система подстицаја ефикасније услуге инвеститорима, ефикаснија сарадња на локалном нивоу између јавног и приватног сектора, формирање локалних социо-економских савета и борбу против сиве економије.

Област социјалне заштите као циљ има смањење броја сиромашних и развој адекватније социјалне заштите који треба остварити кроз ефикасније таргетирања најсиромашнијих и већа усмереност на радно неспособне чланове друштва, развој алтернативних облика социјалне заштите (дневни боравак за лица са посебним потребама, кућна нега и помоћ, хранитељство, итд), развој професионалних стандарда, процедура, протокола и норматива, побољшање информисања грађана о различитим програмима социјалне заштите, бољу сарадњу актера социјалне заштите на локалном нивоу, унапређење заштите особа са инвалидитетом, развој посебних програма за интеграцију Рома, избеглица и расељених лица.

Стратегија за смањење сиромаштва предвиђа и унапређење положаја пензионера и старих особа кроз унапређење социјалне и здравствене заштите на локалном нивоу.

Стратегијом социјалног становања је као визија/општи циљ дефинисан "Омогућен приступ ценовно доступном и здравом становању у складу са принципима одрживог развоја, домаћинствима која из социјалних, економских и других разлога не могу да обезбеде стан по тржишним условима". Улога локалне самоуправе се огледа у јачању институционалних и планских оквира за дефинисање и спровођење политике социјалног становања, повећању обима, доступности и разноврсности стамбене понуде, развоју алтернативних стамбених програма (откуп старих сеоских домаћинстава, микро-кредитирање, помоћ у грађевинском материјалу и сл.), повећању доступности трошкова становање за домаћинства са ниским примањима и успостављању програма за превенцију и смањење бескућништва.

Национална стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица (2011-2014) као основне правце деловања дефинише циљеве и мере за стварање услова за избегла лица која су одлучила да живе на територији Србије, да равноправно са свим другим грађанима решавају своје животне проблеме и интегришу се у локалну заједницу односно

побољшање животних услова интерно расељених лица тако да остварују приступ правима, услугама и ресурсима, у складу са законом, као и други грађани и да решавају своја основна питања. Све мере се односе на решавање питања држављанства и друга статусна питања (запошљавање, стамбено питање и др.).

Национална стратегија за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима упућује на четири области деловања: интензивније и ефикасније мере превенције насиља, унапређење нормативног оквира за заштиту жена од насиља, унапређење мултисекторске сарадње и подизање капацитета органа и специјализованих служби. Улога локалне самоуправе се види у подршку програмима који промовишу ненасилно понашање и промовисање алтернатива у понашању и односима, спровођење специјализованих програма за младе који су били жртве насиља или који су угрожени насиљем, спровођење програма у којима млади учествују као активисти и вршњачки едукатори, активнијој улози локалне самоуправе и локалних тела за родну равноправност као активних промотера у борби против насиља над женама у породици и у партнерским односима, изради, промоцији и спровођењу локалних акционих планова за борбу против насиља над женама, подршку реализацији специјализованих услуга за жртве насиља у локалне системе услуга у области социјалне заштите, који се финансирају из буџета јединица локалне самоуправе, као и осигурати рад сигурних кућа у сарадњи са свим релевантним чиниоцима – умрежавање социјалних актера.

Национална стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља дефинише као посебне циљеве у којима се препознаје и улога локалне самоуправе подизање свести грађана, а посебно деце, уз њихово активно учешће, о проблемима насиља и формирање ставова о неприхватљивости свих видова насиља у свим окружењима, развој и имплементацију програма за превенцију насиља над децом, успостављање делотворних мултисекторских и мултидисциплинарних мрежа за спречавање и заштиту деце од злостављања, занемаривања и искоришћавања, развој служби и услуга за рад са жртвама и починиоцима насиља, јачање стручних капацитета и вештина свих који раде са децом на спречавању и заштити деце од насиља, као и успостављање система сталног праћења података о злостављању, занемаривању и искоришћавању деце. Посебан акценат се ставља на оснаживање и подршку породици (биолошкој, хранитељској, усвојитељској) у превенцији и заштити деце од насиља и развој услуга жртвама насиља.

Национална стратегија запошљавања до 2020. у одељку који се односи на Унапређење људског капитала и веће социјално укључивање прецизира као правце деловања подизање квалитета радне снаге кроз образовање и обуке и социјално укључивање појединаца и група које се налазе у стању социјалне искључености у циљу повећања њихове квалификованости и конкурентности на тржишту рада. Развијањем нових интегрисаних услуга, нарочито на локалном нивоу и подстицањем сарадње различитих институција, незапослена лица треба да се мотивишу да социјалну помоћ друштва замене за продуктивно запошљавање, пре свега кроз запошљавање у социјалним предузећима.

Стратешки циљеви у борби против трговине људима су груписани у пет области. У области унапређења институционалног оквира где се препознају активности на нивоу локалне самоуправе у смислу унапређења механизма за идентификацију, помоћ и заштиту жртвама трговине људима и стручно усавршавање свих актера укључених у препознавање и пружање услуга жртвама трговине људима. У области превенције улога локалне самоуправе је у повећању свести о

проблему трговине људима као облика модерног ропства и смањивању фактора ризика и подложности проблему код подложних група. У трећој области-унапређење помоћи, заштите и реинтеграције жртава, активности се односе на побољшање идентификације жртава свих облика трговине људима, спречавање секундарне виктимизације жртва/сведока трговине људима и спровођење дугорочних мера и програма заштите и реинтеграције жртава трговине људима. Мере које се односе на међународну сарадњу и успостављање система праћења, немају директне везе са имплементацијом на нивоу локалне самоуправе.

Стратегија за развој младих у Републици Србије, као стратешке циљеве наводи промоцију здравих стилова живљења, очување и унапређење здравља младих, преусмеравање здравствене заштите од клиничког приступа према промоцији здравља, интерсекторској сарадњи, укључивању заједнице, активном учешћу младих и развоју индивидуалне одговорности за здравље и развој, стандардизација, акредитација, примена и праћење циљаних превентивних програма за посебно осетљиве, социјално угрожене и маргинализоване младе.

Стратегија за унапређење положаја Рома као области интервенције дефинише образовање, становање, запошљавање, унапређење положаја Рома расељених лица, Роме повратнике по основу споразума о реадмисији, право на личне документе и правни субјективитет, право на социјално осигурање и социјалну заштиту, право на здравствену заштиту, положај жена, информисање, културу, политичко учешће и представљање, дискриминацију и друга сродна питања. Области везане за интерно расељена лица и повратнике по основу уговора о реадмисији су искључиво надлежност републичких органа.

Главни циљ **Националне стратегије о старењу 2006-2015.** је стварање интегралне и координиране политике која ће друштво и привреду Републике Србије, а пре свега здравствену и социјалну заштиту, тржиште рада и образовање ускладити са демографским променама. Области у којима се планирају промене су подстицање интеграције старијих лица у друштво, прилагођавање система социјалне заштите социјалним и економским последицама старења становништва и сл.,

Политика и стратешке смернице унапређења положаја особа са инвалидитетом су дефинисане **Националном стратегијом за период 2007-2015.** Стратешки циљеви дефинишу обавезност интегрисања питања положаја особа са инвалидитетом у опште развојне планове и операционализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње, затим, успостављање ефикасног система правне заштите и превенције дискриминације особа са инвалидитетом, унапређење услуга социјалне заштите, здравствене заштите и других јавних услуга, развој мера и програма у области образовања, запошљавања, рада и становања које пружају једнаке могућности и подстичу самосталност и активан живот особама са инвалидитетом и обезбеђење приступа изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама намењеним јавности кроз уклањање баријера и изградњу доступних објеката и приступа.

Смернице из локалних и регионалних планских документа града Краљева

Стратегијом развоја Рашког и Моравичког округа дефинишу се као стратешки циљеви развој људских потенцијала и унапређење хуманог развоја, а као приоритет унапређење потенцијала и запослености маргинализованих група.

Локалним акционим планом за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Краљеву 2009-2013. дефинише се стварање услова за целовитију интеграцију избеглица и интерно расељених лица на подручју Краљева и унапређење њиховог друштвеног положаја повећањем запослености, обезбеђивањем адекватних услова становања, побољшањем социо-економског стања и смањењем сиромаштва. Планиране активности се односе на успостављање ефикасне сарадње између свих локалних актера (град, НВО, удружења грађана, јавне установе и службе итд.) као и са Комесаријатом за избеглице Републике Србије, усмерене на стамбено збрињавање избеглих и интерно расељених лица, затварање колективних центара, помоћ особама са потребама и сл.

Локални акциони план запошљавања града Краљева за 2012 и 2013. годину као специфичне циљеве је дефинисао: 1) Подстицање запошљавања и превенција незапослености кроз стварање услова за социјалну инклузију и запошљавање младих, жена, особа са инвалидитетом, Рома, избеглих и интерно расељених лица, и осталих тешко запошљивих категорија и 2) Подстицај отварању нових радних места.

Локални акциони план за унапређење положаја Рома у граду Краљеву 2009 – 2015 сагледава – да се проблеми који на најнепосреднији начин производе генерацијско сиромаштво код Рома јављају пре свега у сфери запошљавања, образовања, здравствених и стамбених потреба. Акциони план дефинише као Специфични циљ 4.4 „Стварање услова за већу укљученост Рома у систем социјалне и здравствене заштите.“ Једна од препорука за будуће планирање унапређења положаја Рома у области становања је и интеграција и инклузија Рома у њихово непосредно окружење – суседство.

Локални план акције за децу 2008-2012. је усклађен са националним и међународним документима и конвенцијама и као основне компоненте дефинише смањење сиромаштва деце, квалитетно образовање за сву децу, боље здравље за сву децу, унапређење положаја и права деце ометене у развоју, заштита права деце без родитељског старања и заштита деце од злостављања, занемаривања, искоришћавања и насиља.

Социјални профил града

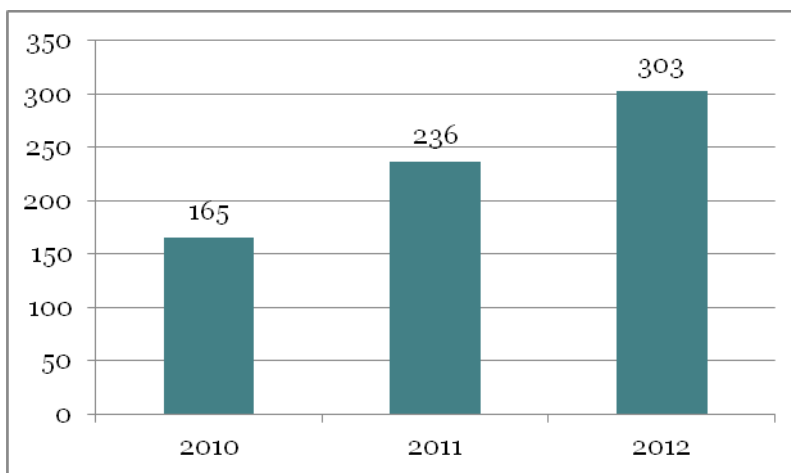
На социјалну структуру Града у великој мери утиче и укупна економска ситуација, као и број незапосленог радно способног становништва, који је повећан доласком великог броја избеглих и расељених лица од којих су многи без могућности сталног запошљавања.

Стопа апсолутног сиромаштва у Краљеву је 10,8% и на нивоу је просечне стопе за Републику Србију (податак преузет из Акционог плана за санирање последица земљотреса у Краљеву 2010.)

На основу података из Извештаја о раду Центра за социјални рад у Краљеву за 2012. годину број корисника социјалне и породично – правне заштите је 11.166 лица, односно 5,05% у односу на укупан број становника Града, а број корисника бесплатног obroка у народној кухињи је 550.

Анализа извештаја о раду ЦСР Краљево показује да је у последње три године присутан пораст броја породица оптерећених различитим формама дисфункционалности: поремећени породични односи, партнерска дисфункционалност, проблем у васпитању деце, дисфункционалност у родитељско улози, едукативно, хигијенско, здравствено занемаривање деце итд. Извештај о раду

ЦСР Краљево указује да се број дисфункционалних породица прошле године, у односу на претпрошлу увећао, за око 30%, а да је ове године у односу на претходну у којој је такође забележен значајан скок, број ових породица увећан за око 40 %. Померање једног броја родитеља од суштинских вредности родитељства манифестовано кроз умањену одговорност према адекватном и континуираном задовољавању потреба деце, одсуство уверења родитеља да је мирно, стабилно и предвидиво животно окружење основ за нормалан и очекиван психо-социјални развој сваког детета у породици, могу се разумети као узроци оваквог тренда у нашој средини. Функционалност породице, свакако, оптерећују и спољашњи фактори као што су: незапосленост, стамбена необезбеђеност, лоша материјална ситуација у породици. Имајући у виду далекосежне последице које одрастање у дисфункционалном окружењу оставља на пожељан развој деце, још једном се намеће став да локална заједница, кроз давања која већ обезбеђује једном броју породица и подршку у делу реализације превентивних и куративних програма намењених оснаживању породице, може допринети позитивној промени описаних негативних трендова.

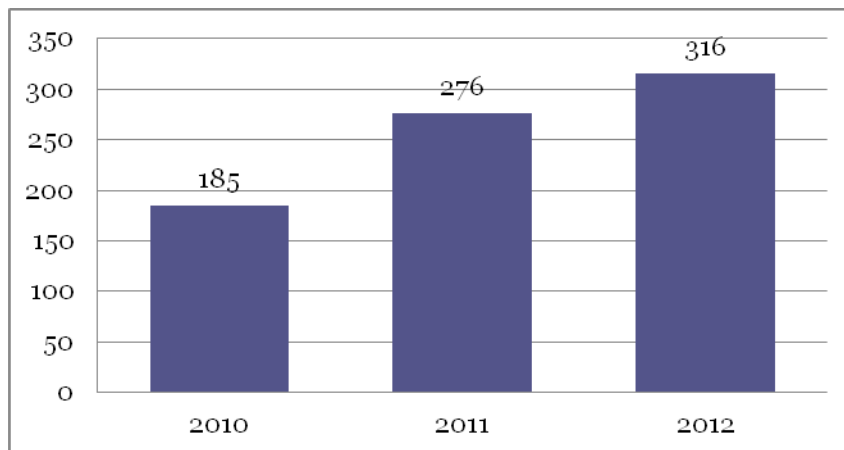

Графикон 1: Преглед кретања броја породица оптерећених различитим формама дисфункције

Број малолетника и млађих пунолетних лица починилаца кривичних дела бележи значајан пораст последње три године. У 2010. години број починилаца кривичних дела увећан је у односу на претходну годину за око 40%, што се одржава и у наредне две године. Процена је да је овакав тренд последица кризе система вредности у друштву где породица, све чешће, не нуди стабилан и јасно дефинисан модел дозвољених и недозвољених форми понашања младих. Конфузију у пољуљане вредносне норме дела популације младих уносе и пласирана уверења субкултурних група да школовање није начин да се обезбеди сигурност и извесност за будућу егзистенцију промовишући “пречице” за стизање до материјалне добити уз, не ретко, злоупотребу моћи тачније примену силе. Доминантна појава међу малолетним починиоцима кривичних дела јесте и одустајање од средњошколског образовања, или код једног броја отежано окончавање основне школе (изостајање са наставе, понављање разреда, пресељење из једне у другу градску школу због недисциплине и сл.). Уз ово, додатно оптерећење је и околност да су родитељи деце из ове популације често незапослени или су изгубили посао због затварања градских фабрика и већих предузећа, па скромне економске прилике значајно спуштају животни стандард породица. Овим се само расветљава појава, али никако не оправдава и не нормализује, јер је васпитна функција

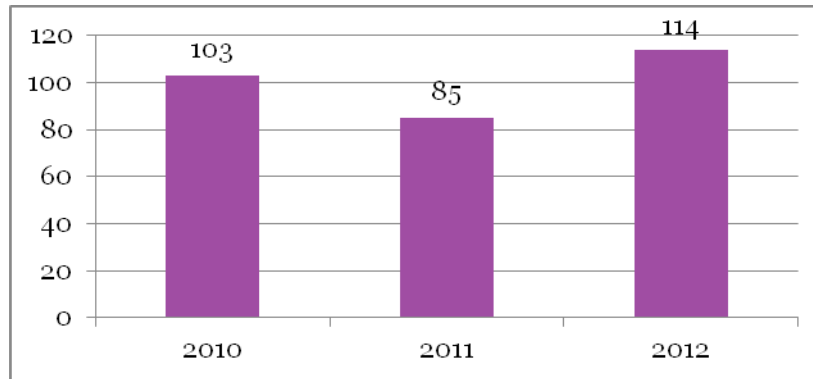

породице у домену превенције антисоцијалног понашања, кључна. Све ово указује на неопходност реализације превентивних програма у локалној заједници који ће имати за циљ оснаживање васпитне функције породице, пружање подршке младима да преузму одговорност за своје понашање и изаберу алтернативу неприхватљивом понашању, што такође доприноси редефинисању вредносних норми младих и увођењу у добити ненасилног понашања.

Графикон 2: Преглед кретања броја малолетних и млађих лица починилаца кривичних дела на територији града Краљева

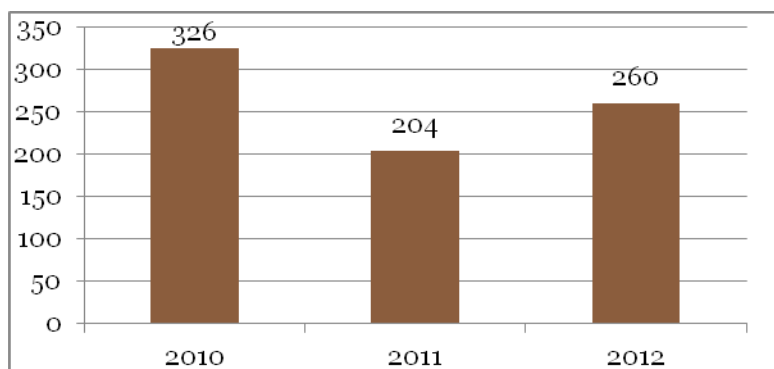
Последњих година такође се уочава да је статистички значајан и пораст броја деце на породичном смештају. Промена, у односу на раније године, је појава да млади самоиницијативно подносе захтеве за смештај у хранитељске породице, јер услови за живот у примарном окружењу нису задовољавајући или су нестимулативни и занемарујући. То се може разумети као јачање свести младих о личним правима и вршњачка размена позитивних искустава која су у вези са искуствима деце која већ живе у хранитељским породицама на територији нашег града. Међутим, најзаступљенији разлог измештања деце из биолошких породица у вези је са различитим формама занемаривања и злостављања деце од стране родитеља, када то није могло да се разреши претходним дуготрајним процесима пружања расположивих форми подршке из области редовног социјалног рада. Обзиром да је породични смештај само привремени облик подршке породици и детету, намеће се потреба да породице из којих деца одлазе добијају континуирану подршку у смислу јачања и развијања родитељских вештина које им недостају као и, по потреби, материјалну подршку, с обзиром да је већина ових породица угрожена социо-економским и стамбеним приликама, што се такође може појачати применом, тј. реализацијом различитих социо-едукативних програма у локално заједници.

Графикон 3: Преглед кретања броја деце смештене у хранитељске породице

У последње три године значајан број лица се обраћа за заштиту и подршку надлежним институцијама (ПУ, ЦСР, ОЈТ, ОС) због проблема насиља у породици, од чега највећи број чине жене. Број деце жртава насиља, као и жртава партнерског насиља има тренд раста, мада тај пораст, статистички гледано, није висок. Имајући у виду да, у односу на прошлост, нема изразитијих промена и да је у нашем окружењу још увек доминантна патријархална форма организације породичног живота, процена је да су кампање на републичком, али и медијске презентације рада државних институција које штите жртве насиља на локалном нивоу, уз доминантно промовисање става да је насиље недопустиво, помогле да насиље “изађе” из оквира породичног система, тачније, да су се жртве делом оснажиле и постале спремније да о говоре о насиљу, што ранијих година није био случај.

Збрињавање одраслих и старих особа које су у стању социјалне потребе је отежано, првенствено због недовољног капацитета одговарајућих институција и недостатка средстава за ове намене. Посебно је тешка ситуација за смештај одраслих и старих лица са менталним поремећајима, због недостатка специјализованих установа.

Графикон 4: Преглед кретања броја одраслих и старијих лица смештених у установе социјалне заштите

Тренд, који је дат у табели, упућује на потребу за развојем специјализованих услуга у циљу подршке овим корисницима социјалних услуга који живе у примарним породицама, или специјализованим хранитељским породицама.

SWOT анализа

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Велико искуство и стручност локалних институција • Велики број реализованих пројеката у области подршке породици • Рад и активности у оквиру Саветовалишта за породицу и децу • Добар/задовољавајући ниво квалитета, до сада развијених услуга • Учешће представника локалних стручних институција у пројектима других институција • Велики број НВО активних у области подршке младима, велики број спортских клубова • Активне НВО које се баве потребама и правима лица са инвалидитетом • Постојање и рад Саветовалишта за предбрачне, брачне и породичне односе • Правилник о партиципацији корисника која омогућава обухват већег броја корисника • Хитна хранитељска породица за збрињавање старих и хранитељске породице за децу, хитно место за старе у Геронтолошком центру • Постојање Саветовалишта за младе при ЗЦ • Савет за родну равноправност • Општи протокол о поступању и сарадњи установа, органа и организација у ситуацијама насиља над женама у породици и партнерским односима • СОС телефон за помоћ жртвама насиља 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак средстава и ресурса за подршку породици и деци • Неусклађеност између обима надлежности и расположивих капацитета • Недовољан обим услуга и неусклађеност са реалним потребама града • Недостатак услуге персоналних и педагошких асистената • Недовољна координација и институционална сарадња са НВО и удружењима које су активне у сфери социјалне политике • Нејасна политика града у вези субвенција угроженим породицама • Недовољна координација између социјалних актера и неусклађеност активности локалних институција • Постојећи проблеми и потребе ромске популације (комунална опремљеност ромских насеља, ромски камп за расељена ромска лица са Косова, запошљавање...) • Недостатак напредних социјалних услуга за жртве породичног насиља (групе самопомоћи, сигурна кућа, програми економског оснаживања итд).
Могућности/шансе	Ризици/Претње
<ul style="list-style-type: none"> • Успостављена добра (неформална) сарадња и координација између већине локалних институција • Јасно дефинисани оквири и смернице са националног нивоа • Спремност институција на свим нивоима, а посебно на нивоу града Краљева, да се 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичка (не)стабилност • Утицај политике на избор и реализацију приоритетних мера и активности • Непостојање система праћења ефеката и резултата пројеката у области социјалне политике и стихијска реализација пројеката • Приходи локалне самоуправе и реализација

одвоје финансијска средства за реализацију социјалне политике

- Успостављање партнерства између јавног, приватног и цивилног сектора у области социјалне заштите
- Активности ученичких парламента
- Развој волонтеризма и вршњачких едукатора
- коришћења ресурса и експертизе ОЦД
- Екстерни фондови

буџета

- Економска ситуација која утиче на повећање могућности повећања броја грађана у угроженим категоријама
- Пасивност појединих социјалних актера и представника политичких структура

Кључни проблеми:

- Немогућност задовољења потреба свих социјално угрожених категорија;
- Недовољна сензибилисаност локалне средине за специфичне потребе појединих осетљивих група;
- Непостојање специфичних активности за децу и младе у програму ре-социјализације;
- Висока стопа незапослености;
- Неразвијен мулти-секторски приступ у решавању социјалних проблема;
- Проблеми у реализацији инклузивног образовања и подршке деци са сметњама у развоју;
- Мали број, недовољна оспособљеност и недостатак средстава за спровођење превентивних програма;
- Недовољна координација у припреми и реализацији пројеката финансираних од стране донатора и екстерних фондова;
- Недовољна транспарентност доступних фондова;
- Недостатак специфичних програма за младе;
- Недовољно волонтерско ангажовање младих у области социјалне политике
- Недостатак канцеларије за младе и Омладинског центра;
- Недовољна улога медија, недовољна промоција друштвених вредности итд.

Визија и мисија

Визија:

Желимо да град Краљево буде препознат као град који ефикасно идентификује и решава проблеме у области социјалне политике, користећи нове методе организације рада и одлучивања и излазећи у сусрет потребама корисника

Мисија:

Наш мото „у сигурнију будућност заједно“ изражава сазнање да само партнерским радом релевантних институција и организација, развојем њиховог капацитета, степена стручности, усавршености и професионалности, можемо да успоставимо ефикасан систем социјалне заштите, у коме су услуге доступне корисницима и омогућено им је активно учешће у процесу планирања даљих активности.

Принципи социјалне политике града

Основни принципи којима се локална самоуправа града Краљева руководи приликом дефинисања стратешких смерница социјалне политике и приступа у реализацији Стратегије социјалне политике су:

- *Поштовање и ефикасно спровођење закона и правних оквири социјалне политике како на републичком тако и на локалном нивоу*
- *Поштовање, признавање и промоција различитости и специфичности*
- *Једнаке могућности засноване на једнаким правима*
- *Поштовање и промоција родне равноправности*
- *Спречавање и борба против свих облика дискриминације*

Тематске области

Полазећи од анализе постојећег друштвено-економског амбијента, као и ситуације описане у одељку – Социјални профил Града, дошло се до закључка да Стратегија социјалне политике града Краљева треба да обухвати четири (4) кључне тематске области:

1. Социјална инклузија
2. Сузбијање сиромаштва
3. Социјална заштита
4. Развој институционалних капацитета

У оквиру наведених области дефинисани су циљеви, мере и смернице за сваку циљну групу и одређени приоритетни пројекти које треба реализовати на основу акционог плана.

Област 1: Социјална инклузија

Циљне групе	Роми, интерно расељена и избегла лица, особе са инвалидитетом, млади
Циљ	Стварање услова за активно учешће осетљивих и потенцијално осетљивих група у свим сегментима друштвеног живота заједнице, уз смањење дискриминације и социјалне искључености
Мере и смернице	<p><i>Роми:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Унапређивање ромских насеља кроз израду програма уређења ромских насеља, израду или измене и допуне урбанистичких планова, помоћ у решавању правно имовинских односа, издвајање потребних финансијских средстава и изградњу. • Подизање свести и значај унапређења квалитета живота Рома (кампање, едукације, пројекти, саветовалишта, интегрисање у редован рад институција, итд) • Помоћ у запошљавању Рома кроз програме запошљавања (актуелни програми при НСЗ, подршка samozapoшљавању и породичном бизнису, социјално предузетништво, итд) и повезивање са другим институцијама и НВО активним у сфери запошљавања • Решавање статусних питања и прибављање личних документа уз јачање улоге ромског координатора, односно канцеларије за ромска питања • Развој хранитељства међу ромском популацијом • Унапређење здравља ромске популације кроз боље информисање о правима и доступности здравствене заштите, факторима који утичу на здравље и здравим стиловима живота, јачање улоге ромских медијаторки, активну сарадњу са установама здравствене заштите и Заводом за јавно здравље и реализацију превентивних програма • Унапређење приступачности свим сегментима образовног система града Краљева Ромској популацији, реализација програми за описмењавање и основно образовање Рома, укључивање ромске деце у предшколске програме • Оснаживање положаја ромских жена (политички, економски и друштвени) • Успостављање и јачање превентивних механизма за заштиту жена и деце од трговине људима и експлоатације

- Унапредити информисање Рома кроз производњу програмских садржаја на локалним и регионалним медијима на ромском језику и о животу Рома
- Подржати културне манифестације и стваралаштво Рома, у циљу очувању традиције и језика Рома
- Оснивање тела при локалној самоуправи које ће се бавити унапређењем положаја Рома у граду Краљеву

Особе и деца са инвалидитетом и сметњама у развоју

- Оснивање и јачање дневних боравака у смислу испуњавања законом дефинисаних норми и стандарда
- Развијање услуга које доприносе унапређењу квалитета живота и већој самосталности особа са инвалидитетом и развијање услуге персоналне асистенција
- Реализација програма унапређење приступачност јавним услугама у архитектонском, организационом и програмском смислу (уклањање физичких баријера, мобилни сервиси, флексибилно радно време, прилагођени начин информисања, увођење нових технологија и едукација службеника)
- Подршка укључивању деце са сметњама у развоју у предшколске програме
- Подршка пројектима запошљавања инвалидних лица (самозапошљавање, јавни радови, социјално предузетништво)

Стара лица

- Појачати координацију и идентификацију старих лица која су угрожена и у стању потребе
- Проширење/успостављање капацитета за пружање услуга подршке старим лицима (помоћи и неге у кући, смештај у хранитељским породицама, формирање мобилних екипа, волонтера, служба за доставу хране, телефонско саветовалиште, СОС телефон, мајстор у кући)
- Обезбедити физичку доступности јавних служби старим лицима и створити услове за изградњу станова прилагођених потребама старим лицима
- Успостављање домских услуга смештаја, мањих капацитета, пансиона за старија лица, кроз јавно-приватна партнерства и партнерства са цивилним сектором
- Успоставити смештајне капацитете у сеоским подручјима (сезонске прихватне станице за привремени смештај у току зимских месеци, сеоске куће за пензионере)
- Формирати геријатријско одељење и покренути палијативно збрињавање старих особа
- Проширење обухватности сервиса „Помоћ у кући“ и измене одлуке о партиципацији сродника у трошковима за услугу овог сервиса у смислу веће доступности услуга и повећања обухвата корисника
- Развој услуге дневног центра као сталне услуге у локалној заједници
- Повећање броја хранитељских породица за стара лица у локалној заједници

Избегла и расељена лица

- Повећање запослености избеглица и расељених лица кроз мере

	<p>социјалног предузетништва, samozapoшљавања и јавне радове</p> <ul style="list-style-type: none"> • Унапређење доступности услугама социјалне и здравствене заштите избеглицама и расељеним лицима (активније укључење у постојеће програме, информисање, развој посебних услуга за рањиве из групе расељених и избеглих лица) • Подршка решавању стамбених питања угрожених група из популације избеглих и расељених лица (социјално становање, помоћ у грађевинском материјалу, легализација, субвенције за становање) • Израда и ажурирање акционих планова за избеглице и расељена лица
--	--

Област 2: Сузбијање сиромаштва

Циљне групе	Породице и појединци чији су приходи испод социјалног минимума
Циљ	Повећање квалитета живота грађана Краљева кроз јачање економске и социјалне сигурности са акцентом на смањење стопе незапослености и унапређење доступности услуга
Мере и смернице	<p><i>Материјално угрожене породице</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Помоћ у запошљавању материјално угрожених сутрађана • Професионално оспособљавање и дооспособљавање • Радна активација материјално угроженог становништва кроз различите програме (учешће у јавним радовима, samozapoшљавање, породично предузетништво, социјално предузетништво) • Унапређење сарадње са Комисијом за социјална питања <p><i>Социјално становање</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решавање стамбеног питања најугроженијих категорија у складу са њиховим специфичним потребама (инвалидна или стара лица и сл.) • Успостављање права на субвенције и промовисање права на субвенције за материјално угрожено породице и појединце

Област 3: Социјална заштита

Циљне групе	Жртве насиља у породици, дисфункционалне породице, жртве трговине људима, деца са деликвентним и асоцијалним понашањем, материјално угрожене породице, деца без родитељског старања
Циљ	Ефикасне и квалитетне услуге социјалне заштите засноване на реалним потребама у стандардима квалитета у функцији повећања квалитета живота у граду Краљеву
Мере и смернице	<p><i>Дисфункционалне породице</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Реализација психо-социјалних програма намењених подизању васпитне компетенције родитеља и грађењу квалитетних породичних односа и очувању породице • Интензивирање активности саветовалишта - за предбрачне, брачне и

породичне односе, психолошког (при Центру за социјални рад) и развојног саветовалиште (при Здравственом центру)

Деца без родитељског старања

- Даља подршка и интензивирање активности Клуба деце без родитељског старања
- Подршка решавању стамбених питања деце која излазе из система СЗ и обезбеђивање донаторске подршке (оснивање фонда за решавање)
- Промоција запошљавања деце без родитељског старања са акцентом на јавне установе и предузећа

Деца са деликвентним и асоцијалним понашањем

- Кампање за подизање свести
- Унапређење и проширење активности саветовалишта за подршку младима са деликвентним и асоцијалним понашањем
- Реализације програма за превенцију поремећаје понашања и деликвенцију
- Реализација специјализованих програма за ресоцијализацију деце са поремећајима у понашању
- Интензивирање активности Координационог одбора за превенцију болести зависности у делу реализације превентивних и куративних програма са ризичним групама деце и омладине

Жртве насиља у породици и друге жртве насиља

- Подизање свести грађана о проблемима насиља
- Реализација програм на тему толеранције и комуникационих вештина
- Потписивање Протокола о сарадњи локалних институција и установа у процесу подршке и заштите жртвама насиља
- Реализација програма за схватање родних улога са појачаним активностима у руралној области и удаљеним насељеним местима
- Реализација програма подршке и заштите жртвама насиља у породици
- Реализација програма за спречавање насиља над децом, а посебно над децом са сметњама у развоју и психичким поремећајима, са активним укључивањем деце (вршњачка едукација и медијација, јачање улоге ђачких парламента, формирање вршњачких тимова, и сл)
- Интензивирање активности саветовалишта - за предбрачне, брачне и породичне односе, психолошког (при Центру за социјални рад) и развојног саветовалиште (при Здравственом центру)
- Специјализована едукација стручњака за рад са жртвама насиља и починиоцима насиља у свим релевантним локалним институцијама

Жртве трговине људима

- Реализација кампања за подизање свести на тему трговине људима и експлоатације

	<ul style="list-style-type: none"> • Реализација превентивних програма намењених ризичним групама, деци и младима • Унапређивање међусекторске сарадње институција укључених у подршку жртвама трговине људима у локалној заједници • Подизање осетљивости локалне заједнице за специфичне потребе жртва трговине људима (медијске промоције, трибине)
--	---

Област 4: Развој институционалних капацитета

Циљне групе	Центар за социјални рад, здравствене установе, школе, предшколска установа, полиција, Национална служба запошљавања; Геронтолошки центар, СОС дечије село, органи тужилаштва и судства, Градска управа - Одељење за друштвене делатности
Циљ	Унапређење стручних капацитета локалних служби и установа за реализацију активности у области социјалне политике и социјалне заштите
Мере и смернице	<ul style="list-style-type: none"> • Унапређење просторних и техничких услова за пружање и развој нових услуга • Оснивање градског Центра локалних услуга • Увођење нових технологија у рад ЦСР и других институција • Потписивање Протокола о сарадњи и унапређење сарадње и координације активности • Формирање и опремање мобилних тимова • Континуирано стручно усавршавање и размена знања и искустава на локалном и регионалном нивоу и са другим релевантним институцијама социјалне заштите на националном нивоу • Упошљавање адекватних образовних профила (социјални радници, специјални педагози итд.) • Развој јавно-приватног партнерства у сфери социјалне заштите и јачање партнерства са организацијама цивилног друштва

Реализација

Смернице за реализацију Стратегије

Основни принципи имплементације Стратегије социјалне политике града Краљева су:

- *Пуно и делотворно укључивање представника свих сегмента заједнице и успостављање партнерства са свим релевантним институцијама, организацијама, групама и појединцима из јавног, цивилног и приватног сектора*
- *Ефикасно, одговорно и транспарентно пружање услуга и сервиса усклађених са потребама корисника и друштвено-економским трендовима*
- *Рационално и функционално усмеравање ресурса према приоритетима и идентификованим потребама корисника*
- *Примена планског приступа у реализацији Стратегије кроз интегрисање дефинисаних мера, смерница и активности у планске и програмске активности органа локалне самоуправе и свих релевантних институција и установа*

Имплементација Стратегије социјалне политике града Краљева обухвата:

- Интегрисање мера, смерница и активности дефинисаних Стратегијом, у средњорочне програме и годишње планове рада локалне самоуправе,
- Организацију система координирања, руковођења и контроле саме имплементације активности и пројеката из акционог плана и
- Обезбеђивање неопходних ресурса за реализацију документа.

Имајући у виду организацију града Краљева, расположиве кадрове и материјалне ресурсе, организација имплементације би обухватила следеће институције локалне самоуправе:

Институција:	Улога и одговорност
Скупштина града	Усваја Стратегију социјалне политике Усваја смернице за имплементацију стратегије Усваја планове рада јавних установа на локалном нивоу
Скупштинска комисија за социјалну заштиту	Координира и прати реализацију Стратегије Координира интегрисање мера, активности и програма у планове рада локалних институција Оцењује имплементацију стратегије
Градоначелник	Утврђује Нацрт стратегије и доставља Градском већу на разматрање и усвајање
Градско веће	Разматра и утврђује Предлог стратегије социјалне политике и доставља Скупштини града Краљева на разматрање и усвајање
Одељење за друштвене делатности	Прати реализацију усвојене Стратегије социјалне политике
Одељење за привреду и финансије	Планира и обезбеђује средства предвиђена за реализацију Стратегије социјалне политике

Центар за социјални рад	Реализује активности из своје надлежности и предлаже мере за реализацију активности из Акционог плана за спровођење Стратегије социјалне политике
Други социјални актери (Геронтолошки центар „Матарушка бања“, ЗЦ „Студеница“, СОС Дечије село, ПУ Краљево, Суд, Тужилаштво, Завод за јавно здравље, НВО, приватни сектор итд)	Подршка и учешће у реализацији активности у оквиру њихових надлежности

Ризици у реализацији

Реализација сваке стратегије носи и одређене ризике које треба имати у виду, пратити их и предузимати одговарајуће превентивне или корективне мере у оквиру примене различитих инструмената реализације.

Стратегија социјалне политике града Краљево, такође, може да се суочи са одређеним ризицима, од којих су кључни:

Ризик	Опис ризика
Политичка стабилност	успоравање или прекид у процесу одлучивања, слаба комуникација
Недостатак средстава	недовољан буџет, односно неповољна економска ситуација, смањен приступ екстерним фондовима, потребе реализације стратегије превазилазе реално расположива средства
Недовољна осетљивост друштва за социјалне проблеме	изостанак подршке јавности, традиционални модели понашања
Недостатак/немотивисаност стручних кадрова	лимитирано запошљавање, одсуство мотивације, отпор променама и увођењу нових приступа,
Промене законских оквира	промена приступа у пружању услуга социјалне заштите кроз измену законских прописа, одсуство релевантних подзаконских аката

Инструменти реализације

Стратешки циклус који обухвата Стратегија социјалне политике је 7 година и обухвата следеће фазе: израду стратегије, имплементацију, праћење и оцену, усклађивање и поновну израду односно ревизију стратегије.

Инструменти имплементације Стратегије социјалне политике су следећи:

- Акциони план за реализацију стратегије
- Планови и програми рада локалне самоуправе и локалних установа укључујући и Центар за социјални рад
- Буџет локалне самоуправе и локалних установа укључујући и Центар за социјални рад
- Протокол о сарадњи између социјалних актера
- Одлука о правима и услугама у социјалној заштити града Краљева
- Предлози пројеката

-
- Спољни фондови и средства
  - Меморандуми о сарадњи са организацијама цивилног друштва
  - Јавно-приватно партнерство са привредним субјектима активним у области пружања услуга социјалне заштите

Праћење и оцена реализације

Процес праћења и оцене имплементације Стратегије је континуиран процес у који су укључени сви социјални актери. Саставни део овог процеса обухвата редовно и систематично прикупљање релевантних података о стању социјалних потреба и социјалном профилу општине.

Основни показатељи и индикатори социјалне заштите су подаци које Центар за социјални рад прикупља за потребе свог извештавања при чему ове податке треба проширити са подацима којима располажу други социјални актери и који се односе на особе или угрожене категорије становништва које нису корисници услуга Центра за социјални рад.

Основни нивои праћења и оцене реализације Стратегије су:

- Праћење и оцена процеса реализације
- Праћење и оцена постизања општих и специфичних циљева
- Праћење и оцена ефеката имплементације појединих мера и смерница
- Праћење и оцена контекста реализације стратегије
- Општа оцена стања социјалне заштите и социјалних потреба

Оцена имплементације и стања социјалних потреба се даје у форми извештаја о одрживости односно извештаја о оцени који се усваја надлежни орган.

Акциони план

1. Тематска област: СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА					
Циљ: Стварање услова за активно учешће осетљивих и потенцијално осетљивих група у свим сегментима друштвеног живота заједнице, уз смањење дискриминације и социјалне искључености					
1.1 Програм: РОМИ					
Број	Пројекат	Носилац/Партнери	Време	Оквирни буџет у РСД и/или извор финансирања	Индикатори
1.1.1	Изградња и уређење ромских насеља	Град Краљево Комесаријат за избеглице	2013-2015.	50.000.000	Број новоизгађених и уређених објеката за становање
1.1.2	Едукација за унапређења квалитета живота ромске популације	Град Краљево ЗЦ Студеница ЗЗЈЗ Краљево ЦСР НВО	2013-2020.	Пројектно	Подигнут хигијенски статус; Адекватније мере и већа обухваћеност ромске популације превентивном и примарном здравственом заштитом Развијене социјалне вештине за живот у локалној заједници
1.1.3.	Подршка већем радном ангажовању Рома кроз програме доквалификације и програме запошљавања и јавне радове	НСЗ Град Краљево	2014-2020.	12.000.000	Број Рома који су квалификовани за конкретне послове Број радно ангажованих Рома
1.1.4	Дошколовавање и подизање нивоа писмености Рома	Министарство просвете и основне и средње	2013-2020.	400.000	Број Рома који су укључени и окончали

		школе ЦСР НВО Црвени крст			програме образовања одраслих Број Ромске деце која редовно похађају школу, како у основним тако и у средњим школама и факултетима
1.1.5.	Превенција и заштита ромске популације од свих облика трговине људима	ЦСР ПУ Основне и средње школе НВО	2013-2015	Пројектно	Редукован број деце и одраслих у свим облицима прошње и трговине и радне експлоатације Редукован број обичајних малолетничких бракова
1.2 Програм: ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ					
Број	Пројекат	Носилац/Партнери	Време	Износ и извор финансирања	Индикатори
1.2.1	Процена приступачности јавних институција и организација и њихових услуга особама са инвалидитетом	Град Краљево Дирекција планирање и развој НВО	2014-2015	Према Програму уређења грађевинског земљишта Буџетски фонд за саобраћај	Број утврђених архитектонских и организационих баријера и донетих планова за њихово отклањање
1.2.2	Прилагођавање стамбених објеката особама са инвалидитетом и старим особама	Град Краљево НВО	2013-2020.	Пројектно	Број пројеката; Број прилагођених објеката
1.2.2					

1.2.3	Унапређење и даљи развој успостављене услуге персоналне асистенције	Град Краљево ЦСР Приватни сектор	2013-2014.	2.000.000 годишње (Буџет Града) Пројектно	Број лица који користе услугу персоналне асистенције Број обучених и ангажованих персоналних асистената
1.2.4	Оснивање дневног боравка за особе са инвалидитетом	Град Краљево Удружења особа са инвалидитетом НВО Приватни сектор	2014-2016.	Пројектно	Број особа са инвалидитетом који користе услугу дневног боравка
1.2.5	Подршка радном ангажовању особа са инвалидитетом, кроз социјално предузетништво и јавне радове	НСЗ НВО Град Краљево	2014-2020.	Пројектно Кроз јавне радове	Број радно ангажованих особа са инвалидитетом Број реализованих програма
1.3 Програм: СТАРА ЛИЦА					
Број	Пројекат	Носилац/Партнери	Време	Износ и извор финансирања	Индикатори
1.3.1	Развој успостављене услуге Помоћи у кући	Град Краљево ЦСР НВО Приватни сектор Геронтолошки центар	2013 -2015.	300.000 Пројектно	Број старих лица која користе услугу Број развијених сервиса у складу са нормативима и стандардима
1.3.2	Развој хранитељства за старе	ЦСР, НСЗ Регионални центар за породични смештај и	2013-2016.	Министарство за рад и социјалну политику	Број хранитељских породица са лиценцом за бригу о старима

		усвојење НВО			Број старих лица на хранитељству
1.3.3	Унапређење услуга Дневног центра за старе	Град Краљево ЦСР ЗЦ Геронтолошки центар НВО	2013-2015.	200.000 Пројектно	Ново успостављене услуге у оквиру дневног центра за старе Број лица која користе услуге дневног центра
1.3.4.	Унапређење постојећих и даљи развој здравствених услуга намењених старима	ЦЗ Геронтолошки центар ЦСР Град Краљево НВО Приватни сектор	2014-2020.	Пројектно	Развијени нови облици здравственог збрињавања и неге старих Број старих који користе нове услуге
2. Тематска област: СУЗБИЈАЊЕ СИРОМАШТВА					
Циљ : Повећање квалитета живота грађана Краљева кроз јачање економске и социјалне сигурности са акцентом на смањење стопе незапослености и унапређење доступности услуга					
2.1. Програм: МАТЕРИЈАЛНО УГРОЖЕНЕ ПОРОДИЦЕ					
Број	Пројекат	Носилац/Партнери	Време	Износ и извор финансирања	Индикатори
2.1.1	Развој социјалног предузетништва	НСЗ НВО ЦСР Приватни сектор	2014-2020.	Пројектно	Број основаних социјалних предузећа Реализовани програми радне активације корисника НСП Смањен број

					незапослених лица из социјално угрожених и тешко запошљивих категорија
2.1.2	Програми професионалног оспособљавања и дооспособљавања лица у стању социјалне потребе	НСЗ ЦСР НВО	2014-2016.	Пројектно	Број реализованих програма Број лица који су професионално оспособљена или дооспособљена у циљу лакшег запошљавања или samozapoшљавања
2.1.3	Радна активација корисника НСП и једнократних давања	НСЗ НВО ЦСР Град Краљево	2014-2020.	100.000 Пројектно	Број реализованих програма и број радно активираних корисника материјалних давања
2.2. Програм: СОЦИЈАЛНО СТАНОВАЊЕ					
Број	Пројекат	Носилац/Партнери	Време	Износ и извор финансирања	Индикатори
2.2.1	Успостављање система процене потреба за услугом социјалног становања	ЦСР НВО Град Краљево, ОСА	2013-2014.		Постоји ажурирана база података породица у стању потребе за услугом социјалног становања
2.2.2	Изградња социјалних станова	Град Краљево ОСА	2014-2020.	196.385.500 (Светска Банка) 89.793.220 (Град)	Број изграђених социјалних станова Број породица које

				35.293.800 (Република)	користе социјалне станове
2.2.3.	<i>Програми психолошко-социјалне подршке корисницима социјалног становања и социјалног становања у заштићеним условима</i>	ЦСР НВО	2013-2020.	Пројектно	<i>Број реализованих специјализованих програма подршке-медијације, комуникације, клубова, радионица и сл. Мањи број конфликта и већи степен квалитета и задовољства животом у објектима социјалног становања</i>
2.2.4.	Доношење Одлуке о субвенцијама Подршка корисницима социјалног становања и социјално угроженима кроз одговарајући систем субвенција	Град Краљево ЦСР	2013-2020.	Према Одлуци Града 3.000.000 годишње	Одлука о субвенцијама Број корисника
3. Тематска област: СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА					

Циљ : Ефикасне и квалитетне услуге социјалне заштите засноване на реалним потребама у стандардима квалитета у функцији повећања квалитета живота у граду Краљеву

3.1. Програм: ДИСФУНКЦИОНАЛНЕ ПОРОДИЦЕ

Број	Пројекат	НОСИЛАЦ /ПАРТНЕРИ	ВРЕМЕ	Износ и извор финансирања	ИНДИКАТОРИ
3.1.1.	Психо-социјални програми намењени подизању квалитета породичних односа	ЦСР НВО	2013-2020.	400.000 Пројектно	Број реализованих програма, број породица које су користиле програме, број реализованих тематских трибина, емисија, округлих столова
3.1.2	Програми намењени унапређењу родитељских компетенција и односа родитељ дете	ЦСР НВО	2014-2020.	400.000 Пројектно	Број реализованих програма, број обухваћених породица, број реализованих трибина, емисија, округлих столова, смањен број родитеља и деце који траже помоћ
3.1.3	Едукативни програми намењени професионалцима који раде са породицама	Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе НВО ЗЦ Студеница	2014-2016.	400.000 Пројектно	Број реализованих програма обуке, број обучених професионалаца

3.1.4	Социо-едукативни превентивни програми за младе са циљем подршке у избору партнера и грађењу квалитетних породичних односа	НВО ЦСР Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе	2014-2020.	400.000 Пројектно	Број реализованих програма и број особа који су прошли програме подршке
3.2. Програм: ДЕЦА БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА					
Број	Пројекат	НОСИЛАЦ /ПАРТНЕРИ	ВРЕМЕ	Износ и извор финансирања	ИНДИКАТОРИ
3.2.1.	Психо-социјална подршка са циљем оснаживања деце, стварање услова за повратак у примарно окружење и излазак из система социјалне заштите	ЦСР, Регионални центар за породични смештај и усвојење, НВО	2014-2020.	100.000 Пројектно	Број реализованих програма подршке, број деце која су се вратила и интегрисала у примарном окружењу
3.2.2.	Подршка запошљавању деце без родитељског старања	ЦСР, НСЗ, ЛС, НВО, Јавна и приватна предузећа	2014-2020.	Пројектно	Број запослене деце која су изашла из система социјалне заштите
3.2.3.	Одржавање донаторских манифестација за децу без родитељског старања, увећање броја чланова Клуба пријатеља деце без родитељског старања	ЦСР, ЛС, јавна предузећа и приватни сектор, ЦК,	2013-2020.	Пројектно	Унапређење и интензивирање активности Клуба пријатеља деце без родитељског старања,
3.3. Програм: ДЕЦА СА ДЕЛИКВЕНТНИМ И АСОЦИЈАЛНИМ ПОНАШАЊЕМ					
Број	Пројекат	НОСИЛАЦ /ПАРТНЕРИ	ВРЕМЕ	Износ и извор финансирања	ИНДИКАТОРИ

3.3.1.	Повезивања и заједничко деловање свих институција, организација и НВО који раде са младима са проблемима у понашању	ПУ, Виши Суд, Прекршајни суд, ЦСР, омладинске и друге НВО, Јавна предузећа, Саветовалиште за младе ЗЦ	2014-2020.	Редовна активност	Формирана мрежа, јасно дефинисане улоге и одговорности и потписани протоколи о сарадњи
3.3.2.	Формирање Клуба за децу и младе са поремећајем у понашању	Координациони одбор за превенцију болести зависности, НВО, ЦСР, Приватни сектор	2014-2020.	100.000 Пројектно	Формиран Клуб, Број деце и младих који су корисници, број реализованих програма, смањен број младих са поремећајима у понашању, мањи број повратника у вршењу кривичних дела
3.3.3.	Превенција свих врста болести зависности и сексуално преносивих болести	ЦСР, НВО, ЛС, школе, ПУ, ЗЦ, координациони одбор за превенцију болести зависности	2013-2020.	Редовна активност Пројектно	Број реализованих програма, број корисника који су користили програме, смањен број младих са ризичним понашањем
3.3.4.	Превенција насилничког понашања	НВО, ЦСР, школе, ПУ	2013-2020.	Пројектно	Број реализованих програма, број корисника који су користили програме,

					смањен број младих са насилничким понашањем
3.4. Програм: ЖРТВЕ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ И ДРУГЕ ЖРТВЕ НАСИЉА					
Број	Пројекат	НОСИЛАЦ /ПАРТНЕРИ	ВРЕМЕ	Износ и извор финансирања	ИНДИКАТОРИ
3.4.1.	Превенција насиља у породици	ПУ, НВО, ЦСР, ЗЦ, ОЈТ, СУД, Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе Савет за родну равноправност	2013-2020.	Редовне активности Пројектно	Број реализованих програма подршке, Број обухваћених жртава и насилника Формирана мрежа институција која се бави заштитом од насиља у породици
3.4.2.	Превенција насиља над децом и децом са инвалидитетом	ПУ, НВО, ЦСР, ЗЦ, школе,	2013-2020.	Пројектно	Број реализованих програма подршке, Број обухваћене деце и младих и деце са инвалидитетом
3.4.3.	Превенција насиља над старима и особама са инвалидитетом	ПУ, НВО, ЦСР, Град Краљево, ЗЦ, ГЦ	2013-2020.	Пројектно	Број реализованих програма, број лица обухваћених превентивним програмима

3.4.4.	Превенција вршњачког насиља	Одељење МП, основне и средње школе у ЛЗ, ЦСР, НВО, ПУ,	2013-2020.	Пројектно	Број реализованих програма подршке, број деце и омладине обухваћене превентивним програмима
3.4.5.	Даља едукација пружаоца услуга	ЦСР, НВО, ПУ, ЗЦ	2013-2020.	Пројектно	Број реализованих специјализованих програма за пружаоце услуга жртвама насиља, број пружаоца услуга обухваћених додатним едукацијама
3.5. Програм: ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА					
Број	Пројекат	НОСИЛАЦ /ПАРТНЕРИ	ВРЕМЕ	Износ и извор финансирања	ИНДИКАТОРИ
3.5.1.	Сензибилизација локалне средине за све видове трговине људима	ПУ, НВО, ЦСР, ЦК	2014-2017.	Пројектно	Број реализованих трибина,округлих столова,ТВ емисија
3.5.2.	Програми превенције трговине људима	НВО, ЦСР, ПУ, школе,	2013-2020.	Пројектно	Број реализованих програма и број лица обухваћених програмима
3.5.3.	Програми подршке жртвама трговине у циљу превазилажења трауме и реинтеграције и заштите од ретрафикаинга	НВО, ЦСР, Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе,	2015-2020.	Пројектно	Реализовани програми подршке и број жртава трговине обухваћених програмима подршке

		психолошко саветовалиште, Саветовалиште за младе ЗЦ			
3.5.4.	Заштита жртава трговине људима од институционалне ретрауматизације кроз специјализоване едукације професионалаца	НВО, ЗЦ, ЦСР, Саветовалиште за предбрачне, брачне и породичне односе	2015-2020.	Пројектно	Број реализованих едукација и број укључених институција и њихових представника који су едуковани
4. Тематска област: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ КАПАЦИТЕТИ					
Циљ : Унапређење стручних капацитета локалних служби и установа за реализацију активности у области социјалне политике и социјалне заштите + НВО сектор					
4.1. Програм:					
Број	Пројекат	НОСИЛАЦ /ПАРТНЕРИ	ВРЕМЕ	Износ и извор финансирања	ИНДИКАТОРИ
4.1.1.	Оснивање градског Центра локалних услуга	Град Краљево/Центар за социјални рад	2014-2015.	12.000.000	Одлука о формирању Центра
4.1.2	Формирање мобилних тимова	Град Краљево/Центар за социјални рад, НВО	2014-2016.	Пројектно	Одлука о формирању Врста и број тимова
4.1.3	Стручно усавршавање запослених	Центар за социјални рад	2013-2020.	400.000 Пројектно	Број обука, број полазника, евалуација обука

4.1.4	Дефинисање платформе за развој јавно приватног-партнерства у сфери услуга социјалне заштите	Град Краљево	2014-2017.	Пројектно	Дефинисана платформа Број и врста услуга поверених приватном сектору
4.1.5	Унапређени критеријуми и модели финансирања пројеката цивилног друштва у сфери социјалне политике	Град Краљево НВО	2013-201.	100.000	Одлука о критеријумима Број пројеката који се финансирају Ефекти пројеката
4.1.6	Формирање базе података о ОЦД које делују у области социјалне политике	НВО ЦСР ЛС	2013-2014		
4.1.7	Умрежавање и подизање капацитета организација цивилног друштва које делују у области социјалне политике	НВО Краљево У сарадњи са релевантним институцијама	2013-2014.	Пројектно	Формирана мрежа ОЦД, број одржаних обука, број пројеката формулисаних/реализованих

Анекси

Списак скраћеница

ГЦ	Геронтолошки центар
ЗЦ	Здравствени центар
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛЗ	Локална заједница
ЛС	Локална самоуправа
НВО /ОЦД	Невладине организације/ Организације цивилног друштва
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ОЈТ	Општинско јавно тужилаштво
ОУ	Општинска управа
ОСА	Општинска/градска стамбена агенција
ПУ	полицијска управа
ПУСЗ	Програм унапређења социјалне заштите
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
СОС	(SOS) позив за помоћ
ФВК	Фабрика Вагона Краљево
ЦК	Црвени крст
ЦСР	Центар за социјални рад

Преглед релевантних институција

Скупштина града Краљева
Градоначелник града Краљева
Градско веће града Краљева
Скупштинска комисија за социјалну заштиту
Одељење за друштвене делатности Градске управе
Одељење за привреду и финансије Градске управе
Центар за социјални рад града Краљева
Геронтолошки центар „Матарушка бања“
Здравствени центар “Студеница“
Завод за јавно здравље Краљево
Црвени крст Краљево
СОС Дечије село
Надлежни судови у Краљеву
Тужилаштво града Краљева
Полицијска управа Краљево

Литература и извори података

Стратегија одрживог развоја Републике Србије 2007-2017

Стратегија развоја социјалне заштите

Национална стратегија за смањење сиромаштва

Стратегијом социјалног становања

Национална стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица (2011-2014)

Национална стратегија за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима

Национална стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља

Национална стратегија запошљавања до 2020.

Стратешки циљеви у борби против трговине људима

Стратегија за развој младих у Републици Србије,

Стратегија за унапређење положаја Рома

Националне стратегије о старењу 2006-2015.

Национална стратегија за унапређења положаја особа са инвалидитетом, 2007-2015.

Општине и региони у Републици Србији 2012, Републички завод за статистику

Попис становништва, домаћинства и станова 2011, у Републици Србији, објављени у публикацији број 2

Попис становништва, домаћинства и станова 2011, у Републици Србији, објављен у публикацији 1 Републичког завода за статистику

Општине у Србији 2010, Републички завод за статистику

Природно кретање становништва Републике Србије за период 1961-2010. РЗС

Статистички билтен Републичког фонда пензионог и инвалидског осигурања

Стратегија развоја Рашког и Моравичког округа

Стратешки план за социјалну политику, Краљево 2005-2010.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Краљеву 2009-2013.

Локални акциони план запошљавања града Краљева за 2012 и 2013. годину

Локални акциони план за унапређење положаја Рома у граду Краљеву 2009 – 2015

Локални план акције за децу 2008-2012.

Акциони план за ургентно санирање последица земљотреса у Краљеву 2010.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у граду Краљеву, 2009-2013.

Сајт града Краљева

Strategic Planning Methodology, NOVEL Management Group, www.novelmg.com/files/

A Methodology for Comprehensive Strategic Planning and Program Prioritization, Christopher Michael Raczynski, Georgia Institute of Technology, 2008

Carers at the heart of 21st-century families and communities, DIFID – 2008.